

čímž stoupá jen značně praktičnost díla. Podobná publikace byla tím potřebnější, poněvadž od doby posledních informačních studií a sbírek v tomto oboru (Heinrich Redl: Die Verwaltung des gewerblichen Schulwesens in Oesterreich I., II., Vídeň 1907/8 a »Die gewerblichen Fortbildungsschulen in Oesterreich«. Vídeň 1910) jednak vznikla celá řada nových druhů škol, jednak bylo vydáno — zvláště od převratu — takové množství zákonů, nařízení, výnosů a j., že odborník ztrácel mnoho času sbíráním jich. Kniha je dobrým přehledem po našem odborném školství a mnohá z jejích dílčích částí obsahuje prvý překlad toho kterého českého textu do němčiny. Tato obsažná sbírka může sloužiti nejen jako studijní pomůcka odborníkovi, nýbrž k informaci též kruhům obchodním, průmyslovým a zemědělským. Obsahuje materiál do konce dubna 1926 v lexikálním seřazení; na konci je připojen obsažný rejstřík. Gustav Zvěřina.

Příručka všeobecného vzdělání. Pro občanskou a vojenskou výchovu upravili št. kpt. Fr. Kučera a Dr. R. Tschorn. Díl II., část první, Praha 1926. Vydal Čsl. vědecký ústav vojenský. Stran 290. 8°. — Druhý díl příručky, věnovaný politické a kulturní minulosti čsl. lidu, vychází několik let po prvém, který byl určen výchově mravní a občanské. A máme-li již pronést své mínění o něm: zcela bez ukřivdění lze se tvářiti skepticky k výchovnému poslání tohoto druhého dílu mezi těmi, pro něž je »Příručka« především zamýšlena: v řadách vojska a v širokých vrstvách lidových. Podnik vyrůstá druhým dílem v jakousi encyklopedii čsl. vlastivědy a ukazuje se nejen založeným v dostatečně šíři, nýbrž proniká mnohdy do hlubin vědění naprosto ne všeobecného. Ukazují to i jména přispívatelů, většinou učitelů universitních, ukazuje to i důsledné uvádění literatury příslušného předmětu na konci článků, ale především je tu svědectví jednotlivých pojednání samých. —ček.

Sbírka vzorců k nespornému, konkursnímu a vyrovnávacímu řízení. Upravil Antonín Hartmann. Vydalo ministerstvo spravedlnosti. V Praze 1927. Nákladem Československého Kompasů na Smíchově. Str. 476. Cena váz. Kč 120. — Před rokem vyšla sbírka pro civilní řízení soudní vydaná výnosem ministerstva spravedlnosti pro soudy, nyní pak vychází péčí sekčního šéfa ministerstva spravedlnosti jaksi pokračování a doplnění její vydáním souborných vzorců k nespornému řízení, konkursnímu a vyrovnávacímu řádu. Sbírká tato byla upravena podle sbírky Dra Fr. v. Némethy, doplněna však byla dále vzorci z věstníku ministerstva spravedlnosti, a opatřena doplňky a vysvětlivkami podle změn mezi tím nastalých. Jest v prvé řadě určena pro soudy, pro něž také jednotlivé vzorce budou tištěny k úřední potřebě, čímž se usnadňuje vnitřní chod soudcovy úřadování, když pro často se opakující případy bude míti formulář, jenž vyplní pouze jménem stran, po případě jej upraví podle své potřeby. Formuláře ty však budou vítány také advokáty a notáři a to jednak proto, že poznají tím, jak soud úřaduje uvnitř, i proto, že žádost stran jest v podání formulovati tak, aby byla co nejdříve a nejsnáze vyřízena, aby pak soud mohl do svého rozhodnutí převzítí správně formulovanou žádost strany. Sbírká obsahuje, jak nadpis již uvádí, příklady z řízení nesporného, jako: pojednání pozůstalosti, poručenství a opatrovnictví, vzorce při řízení o zbavení svéprávnosti, dále vzorce při vedení jmění poručenců a opatrovanců (čísla 122 až 172, zvláště neoznačená), řízení o věcech manželských, při umoření listin a různé jiné vzorce. Dále následují vzorce při vyřizování věci firemních, vzorce řízení konkursního a vyrovnacího. První díl této publikace setkal se se zaslouženým úspěchem. Nepochybujeme, že i tentokráte tomu tak bude. dnk.

Dr. F. Pelikán a Dr. B. Dratvová. Logika. — Praha. »Sfinx«. 1926. »Škola vševědná« sv. 7., for. malý 8°, str. 256. — V nové sbírce, redigované univ. prof. Dr. Kádnerem, vyšla minulého roku přehledná logika. Je možno na ni upozorniti jako na pomůcku psanou formou přístupnou, jež se vždy jistě osvědčí v rukách právníků. Je to dobrý rovněž příspěvek do této sbírky, která se má státi postupně českou,

»Geschenkou«, ale má nadto v programu postupovati plánovitě od širších témat k užším.

Rudolf Koss, Mocran et Mocran. — Praha, 1927. Nákladem ?. Zvláštní otiisk ze »Zpráv Českého zemského archivu«, sv. VII., 8°, str. 28. — Je a sotva bude kdy více zajímavých problémů v historii jednotlivých států, než jsou vzájemné politické vztahy. Mezi nimi pak nebude nikdy na místě posledním otázka poměru českého státu k říši německé. Neboť její řešení rozpadá se na řadu problémů dalších a historik stejně jako právník chtě nechtě musí se uchylovati k domněnkám opřeným o kombinace, tu jistější, onde odvážnější. Takovým problémem skoro však stěžejním je t. řečený »Mocran et Mocran«. Historie nepotřebuje opakování: mezi listinami z r. 1212, kterými se odměnil nově zvolený »král římský« Fridrich Přemyslu Otakarovi za jeho pomoc proti Otovi IV. nalézá se listina ze dne 26. září, kterou se odměňuje Fridrich markraběti moravskému Jindřichu Vladislavovi, bratru Přemyslovu. V listině této se čte, že císař za odměnu věrných služeb dává Vladislavovi »Mocran et Mocran« se všemi právy a příslušenstvím a vymínují si toliko služby, které se odedávna konaly pro císařský dvůr. Věc sama by nebyla záhadná a mohlo by zůstatí při původním výkladu Palackého, že šlo o udělení léna na obojí »Mokřany«, kdyby bylo možno lehko zjistiti polohu této obce ze XVII. stol. A tu regest této listiny v Bočkových »Miscellanea« v Moravském zemském archivu přiměl Bretholze, aby vykládal toto záhadné místo jako písařskou chybu a četl je »marchionatum Moraviae«. Stanovisko Bretholzovo bylo pak obecně přijato jako správné a zejména německým právním historikům přišlo vhod, neboť bylo možno podepřítí mínění, že Morava stála v lenní závislosti vůči říši.

Koss, známý právním historikům již řadou svých prací, pracuje v korunním archivu českém, musil nezbytně dojítí i na t. zv. »mokranskou« listinu. Je především zajímavá, že originál listiny nenachází se, jak by se dalo očekávati, v moravském zemském archivu, nýbrž v českém korunním archivu. Skutečně už v menším kopiáři z l. 1355—1360 je tato listina zapsána jako »confirmatio marchionis Moraviae super Mocran et Mocran«. Koss sleduje další inventáře, dochází k názoru, že všechny inventáře 14., 15. i 16. stol. rozumí ji jako obce »M. a M.«. V německém překladě inventáře Matouše Chlumčanského dokonce se po r. 1501 mluví o »herrschaft«. Nejdůležitější však je zmínka jakéhosi Oldřicha Vincenta v jeho vlastním inventáři pro kancelář císaře Rudolfa II., v němž se výslovně mluví, že Karel IV. koupil »Mockaren und Lindaw« za 12.400 hřiven stř. roku 1370 a výslovně se podotýká, že jde tu o nové získání statků r. 1212 darovaných Fridrichem. Koss hledal v korunním archivu listiny k této koupi Karla IV. a skutečně se mu podařilo naléztí listinu i sumou identickou datovanou 4. června 1373, kterýžto rozdíl v datu proti údaji Vincentovu není jistě při odstupu 200 let nijak na závadu. Kromě toho nalézají se v korunním archivu další dvě listiny z r. 1373 a 1374, jimiž rupínský hrabě Albrecht potvrzuje splátky hrbové ceny. To shoduje se i topograficky: Lindava leží v anhaltském kraji Srbišti (Zerbst), Möckern v magdeburském kraji Jerichov, čímž by byla vyslovena rovnice »Mocran = Möckern«.

Koss však se pokusil vyvrátiti domněnku Bretholzovu i s jiného ještě stanoviska, nejen starými registry z inventářů, k nimž se druží velmi zajímavá poznámka registrační na rubu listiny jasně mluvící o »M. et M.« Shledal doklady, kdy u listin se setkáváme s chybami a ukázal, jak vždy takovou chybu lze dobře zdůvodnit, kdežto právě v případě »M. et M.« zůstáváme, jestliže předpokládáme, že jde tu o písařskou chybu, před nevysvětlitelnou záhadou. Jasně se tu po rozboru Kossovu jeví, že nebylo tu se vši možnou pravděpodobností v konceptu »Marchionatum Moraviae«, jež by dopouštělo pochybení v »M. et M.«, jemuž by opisovač nebyl rozuměl, tím spíše, že skladatel konceptu i písař čistopisu byla nejspíše osoba jedna a táž. Koss kromě toho srovnal znovu obsah »mokranské« listiny a dospěl k velmi přesvědčivému názoru, že její obsah vůbec se neshoduje s vývojem státoprávních poměrů.